ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 625 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Σλοβακίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Σλοβακίας

{SWD(2023) 625 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Σλοβακίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Σλοβακίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023[4], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Σλοβακία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 της Σλοβακίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2023, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαρτίου 2023.

(3) Μολονότι οι οικονομίες της ΕΕ επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενόσω η ΕΕ παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της ΕΕ.

(4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο *Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών*[5] με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Το σχέδιο συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, επιτάχυνση της πρόσβασης

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης ανακοίνωση με τίτλο *Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030*[6], διαρθρωμένη με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

(5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ) εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(6) Ο κανονισμός REPowerEU[7], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

(7) Στις 8 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024. Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών[8]. Η Επιτροπή

---

6 COM(2023) 168 final.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

8 COM(2023) 141 final.

υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στα τέλη του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, καθώς και την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν τα μέτρα τους πολύ καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε οι δημοσιονομικές συστάσεις να ποσοτικοποιηθούν, να διαφοροποιηθούν και να διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ[9]. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

(8) Στις 26 Απριλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σκοπός των προτάσεων είναι να παράσχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάρτιση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους, προβλέποντας παράλληλα ένα αυστηρότερο καθεστώς επιβολής για να διασφαλίσουν ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων τους. Στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 29 Απριλίου 2021, η Σλοβακία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της

[9] COM(2022) 583 final.

Σλοβακίας[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι η Σλοβακία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί. Στις 26 Απριλίου 2023, η Σλοβακία υπέβαλε στην Επιτροπή τροποποιημένο εθνικό ΣΑΑ, το οποίο περιλαμβάνει κεφάλαιο για το REPowerEU, σύμφωνα με το άρθρο 21γ του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Το τροποποιημένο ΣΑΑ λαμβάνει επίσης υπόψη την επικαιροποιημένη μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, και περιλαμβάνει αιτιολογημένο αίτημα στην Επιτροπή για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, διότι η Σλοβακία έκρινε ότι το ΣΑΑ εν μέρει δεν ήταν πλέον εφικτό λόγω αντικειμενικών περιστάσεων.

(10) Στις 27 Απριλίου 2023, η Σλοβακία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 27 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Σλοβακίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(11) Στις 24 Μαΐου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για τη Σλοβακία[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Σλοβακία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023[12]. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβακία δεν αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα, τη στέγαση, το χρέος των νοικοκυριών και το εξωτερικό ισοζύγιο σημειώνουν αύξηση, αν και σε γενικές γραμμές φαίνεται να είναι συγκρατημένες στο εγγύς μέλλον, αναμένεται δε να χαλαρώσουν όσο ομαλοποιούνται οι οικονομικές συνθήκες. Η οικονομία υπέστη έντονο πλήγμα από τον κλυδωνισμό

[10] Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας (ST 10156/2021· ST 10156/2021 ADD 1· ST 10156/2021 COR 1).

[11] SWD(2023) 625 final.

[12] SWD(2023) 643 final.

των τιμών της ενέργειας, καθώς ο πληθωρισμός αυξήθηκε με ταχείς ρυθμούς. Η αύξηση του δομικού πληθωρισμού και του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος υπερβαίνουν κατά πολύ τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Αν και προβλέπεται εξομάλυνση, υπάρχει κίνδυνος, αφενός, να χρειαστεί χρόνος για την αποκλιμάκωση της πίεσης στην ανταγωνιστικότητα κόστους και, αφετέρου, η ισχυρή εγχώρια ζήτηση να συνεχίσει να ασκεί πιέσεις στους εξωτερικούς λογαριασμούς. Ο λογαριασμός τρεχουσών συναλλαγών επιδεινώθηκε σημαντικά το 2022, εξαιτίας των υψηλότερων τιμών των εισαγωγών ενέργειας, καθώς και της απότομης μείωσης των καθαρών εξαγωγών μη ενεργειακών αγαθών. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να βελτιωθεί ελαφρά, αλλά να παραμείνει μεγάλο το 2023 και το 2024, παρά την υποχώρηση των τιμών της ενέργειας. Ωστόσο, εκτιμάται ότι οι κίνδυνοι για την εξωτερική βιωσιμότητα θα είναι περιορισμένοι βραχυπρόθεσμα. Τα δημόσια ελλείμματα προβλέπεται να είναι αξιοσημείωτα το τρέχον και το επόμενο έτος και να διορθωθούν από το 2024. Οι τιμές των κατοικιών φαίνεται να είναι ελαφρώς υπερτιμημένες μετά από αρκετά χρόνια έντονης αύξησης, κατά τη διάρκεια των οποίων παρατηρήθηκε επίσης υψηλή δανειοληψία, η οποία πλέον υποχωρεί, και έντονη αύξηση του χρέους των νοικοκυριών, που συνολικά ενέχουν κάποιον κίνδυνο για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ωστόσο, ο τραπεζικός τομέας παραμένει επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και ιδιαίτερα επικερδής, καταγράφει δε χαμηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση των οικονομικών ευπαθειών της Σλοβακίας. Ειδικότερα, πρέπει να χαλιναγωγηθεί η υπερβάλλουσα ζήτηση, ώστε να διορθωθούν το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και η διαφορά του δομικού πληθωρισμού σε σχέση με την υπόλοιπη ζώνη του ευρώ. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη διασφάλιση επαρκούς δημοσιονομικής εξυγίανσης και μέτρων αντιμετώπισης του χρέους των νοικοκυριών και, παράλληλα, με τη διατήρηση της οικονομικής προσιτότητας της στέγασης μέσω της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας και μέτρων στήριξης της προσφοράς κατοικιών.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[13], το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Σλοβακίας μειώθηκε από 5,4 % του ΑΕΠ το 2021 σε 2,0 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 61,0 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 σε 57,8 % στα τέλη του 2022. Στις 24 Μαΐου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ[14], στην οποία εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Σλοβακίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να υπερβεί το 3 % του ΑΕΠ το 2023. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούνταν. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023[15], η Επιτροπή δεν προτείνει την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2023, δήλωσε όμως ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023. Η Σλοβακία θα πρέπει να λάβει υπόψη το γεγονός αυτό κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της για το 2023 και κατά την κατάρτιση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος για το 2024.

---

13 Eurostat - Δείκτες ευρώ, 47/2023, 21.4.2023.

14 COM(2023) 631 final της 24.5.2023.

15 COM(2023) 141 final της 8.3.2023.

(14) Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Παραδείγματα μέτρων που αυξάνουν τις δαπάνες το 2022 είναι οι παροχές για τα νοικοκυριά που είναι περισσότερο εκτεθειμένα σε υψηλό πληθωρισμό, η εφάπαξ αύξηση του επιδόματος τέκνου, η εφάπαξ καταβολή της «14ης σύνταξης», το εφάπαξ επίδομα που καταβλήθηκε σε όλους τους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα και η επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου για μη ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίστηκε εν μέρει από νέους φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των παραγωγών και προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης που προβλέπεται στον κανονισμό της ΕΕ. Η Επιτροπή εκτιμά το καθαρό δημοσιονομικό κόστος αυτών των μέτρων σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 μειώθηκε στο 0,8 % του ΑΕΠ το 2022, από 3,2 % το 2021.

(15) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στη Σλοβακία[16] να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[17] το 2022 ήταν συσταλτικός στο 1,3 % του ΑΕΠ, όπως άρμοζε σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Σλοβακία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2022 (1,3 % του ΑΕΠ το 2021). Η μείωση των δαπανών που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ το 2022 οφειλόταν στη χαμηλή απορρόφηση των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ και σε αναβολές των πραγματοποιηθεισών δαπανών από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό[18]. Επομένως, η Σλοβακία διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 1,3 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό

16 Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 της Σλοβακίας (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 121).

17 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται με βάση τη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

18 Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

προσανατολισμό. Επομένως, η Σλοβακία διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

(17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας είναι ρεαλιστικό το 2023 και μετέπειτα. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,3 % το 2023 και κατά 1,8 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπεται υψηλότερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,7 % το 2023 και κατά 2,1 % το 2024, κυρίως λόγω της ταχύτερης από την αναμενόμενη ανάκαμψης των εξαγωγών, καθώς αναμένεται να εξαλειφθούν τα σημεία συμφόρησης στην αλυσίδα εφοδιασμού και να βελτιωθούν οι οικονομικές προοπτικές των βασικών εξαγωγικών προορισμών της Σλοβακίας.

(18) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι ο δείκτης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 6,3 % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση το 2023 οφείλεται κυρίως στα μέτρα που ελήφθησαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας, καθώς και σε άλλα μέτρα, όπως η αύξηση της έκπτωσης φόρου και των επιδομάτων τέκνου και η θέσπιση επιδόματος γονέα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 57,8 % στα τέλη του 2022 σε 58,7 % στα τέλη του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 6,1 % του ΑΕΠ για το 2023. Αυτό συνάδει με το πλεόνασμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 58,3 % στα τέλη του 2023.

(19) Το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα δημοσιονομικά μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022, και συγκεκριμένα την επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου για τις μη ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, και νέα μέτρα, όπως ένα ανώτατο όριο στις τιμές προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου και θέρμανσης σε νοικοκυριά και ρυθμιζόμενες (μικρές) επιχειρήσεις. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίζεται εν μέρει από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης που συνδέεται με τον κανονισμό της ΕΕ, την ειδική εισφορά για την κατασκευαστική εταιρεία διαχείρισης υδάτων και την επιβολή ανώτατου ορίου στα έσοδα των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας με υπερκέρδη. Λαμβανομένων υπόψη των εσόδων αυτών, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει στο 2,0 % του ΑΕΠ το 2023[19]. Το 2023 τα μέτρα δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, κανένα στοχευμένο μέτρο στήριξης δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση για το 2023 (έναντι 0,2 % του ΑΕΠ το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να μειωθεί κατά 0,1 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε

[19] Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

σύγκριση με το 2022. Τέλος, το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να βελτιωθεί κατά 0,8 % του ΑΕΠ με τη σταδιακή κατάργηση προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19.

(20) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[20] στη Σλοβακία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής[21], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Σλοβακία θα πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να προσαρμόζει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Σλοβακία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης.

(21) Το 2023 σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-6,2 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε συσταλτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (1,3 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) το 2023 προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 4,4 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το μειωμένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,2 % του ΑΕΠ. Περιλαμβάνεται επίσης το χαμηλότερο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (κατά 0,1 % του ΑΕΠ). Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν οφείλεται στη στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφείλεται σε μη στοχευμένα μέτρα στον τομέα της ενέργειας, μόνιμες αυξήσεις μισθών των επαγγελματιών του τομέα της υγείας και μείωση των συντελεστών ΦΠΑ στους τομείς των τροφίμων και της αναψυχής. Συνολικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ προβλέπεται να ανέλθουν στο 2,8 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται ότι θα έχουν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων[22]. Η Σλοβακία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες

---

20 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Σλοβακίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Σλοβακίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 205).

21 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Σλοβακίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 12,0 % σε ονομαστικούς όρους.

22 Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ενώ προβλέπει να διατηρήσει και τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις[23]. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η εθνική στρατηγική για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία, στόχος της οποίας είναι η αύξηση της ευελιξίας και η συντόμευση του χρόνου αγοράς υπηρεσιών και η συμμετοχή ευρύτερου φάσματος προμηθευτών, συμπεριλαμβανομένων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

(22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 4,7 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων μετριασμού των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το πρόγραμμα προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε 59,3 % στα τέλη του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 4,8 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτό συνάδει με το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 58,7 % στα τέλη του 2024.

(23) Το πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση όλων των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Η Επιτροπή στηρίζεται και αυτή στην υπόθεση της πλήρους κατάργησης των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Αυτή η υπόθεση εξαρτάται από την παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας.

(24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου[24]. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας[25] και της ανάγκης μείωσης του ελλείμματος κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ, ενδείκνυται η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,7 % του ΑΕΠ για το 2024. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών[26] το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το

---

23 Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 0,0 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 1,3 εκατοστιαίων μονάδων. Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

24 Πρβλ. άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, το οποίο απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

25 Η Επιτροπή εκτίμησε ότι η Σλοβακία θα χρειαστεί μέση ετήσια αύξηση του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου ως ποσοστό του ΑΕΠ ύψους 1 εκατοστιαίας μονάδας για να επιτύχει εύλογη μείωση του χρέους ή να διατηρήσει το δημόσιο χρέος σε συνετά επίπεδα μεσοπρόθεσμα. Η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής. Το σημείο εκκίνησης για την εκτίμηση αυτή ήταν το προβλεπόμενο δημόσιο έλλειμμα και χρέος για το 2024, το οποίο βασιζόταν στην παραδοχή της απόσυρσης των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024.

26 Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, καθώς και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

5,7 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Αυτό θα συμβάλει επίσης, αφενός, στη μείωση του δομικού πληθωρισμού, ο οποίος είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απώλειες ανταγωνιστικότητας, εάν συνεχιστεί, και, αφετέρου, στην ενίσχυση της εξωτερικής θέσης.

Ταυτόχρονα, τα εναπομένοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 2 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, ανάλογα με τις εξελίξεις στην αγορά ενέργειας και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ οι πόροι που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα οδηγούσε σε αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης για το 2024.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Εάν αυτό επιβεβαιωθεί, ενδείκνυται χαμηλότερη αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024.

(25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών στο 2,5 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό αύξησης. Η προσαρμογή που προβλέπει η Επιτροπή είναι μικρότερη από την εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί με την πλήρη κατάργηση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας, γεγονός που οφείλεται σε μόνιμα μέτρα στο σκέλος των δαπανών, όπως οι υψηλότερες αμοιβές εξαρτημένης εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων, η δέσμη μέτρων για τις οικογένειες στις οποίες περιλαμβάνεται έκπτωση φόρου και αυξημένα επιδόματα τέκνου, καθώς και η εισαγωγή επιδόματος γονέα στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης.

(26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να μειωθούν από 5,1 % του ΑΕΠ το 2023 σε 4,0 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση των επενδύσεων αντικατοπτρίζει τη μείωση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, ιδίως μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Το πρόγραμμα αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε αυτές συγκαταλέγονται η πρόσφατα εγκριθείσα μεταρρύθμιση με την οποία θεσπίζονται ανώτατα όρια δαπανών και η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση, οι οποίες αποτελούν επίσης μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(27) Το πρόγραμμα σταθερότητας περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2026. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, στους στόχους της κυβέρνησης προβλέπεται ότι το έλλειμμα θα ανέλθει σε 3,2 % του ΑΕΠ το 2025 και σε 2,2 % το 2026. Ως εκ τούτου, το δημόσιο έλλειμμα αναμένεται να υποχωρήσει κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % το 2026.

(28) Το φορολογικό σύστημα της Σλοβακίας έχει περιθώρια για μεταρρυθμίσεις ώστε να τονωθεί η οικονομική αποδοτικότητα, να προωθηθεί η περιβαλλοντική και δημοσιονομική βιωσιμότητα και να ενισχυθεί δικαιοσύνη. Η φορολογική επιβάρυνση της εργασίας είναι ιδιαίτερα υψηλή για τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα, σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ. Αντιθέτως, η περιβαλλοντική φορολογία και η φορολογία ακίνητης περιουσίας δεν αξιοποιούνται πλήρως. Η μεταβολή του φορολογικού μείγματος θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη, καθώς και να συμβάλει στην

προώθηση της πράσινης μετάβασης και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Παρά την υψηλή ενεργειακή ένταση της οικονομίας, τα έσοδα από περιβαλλοντικούς φόρους ανήλθαν σε 2,5 % το 2021, κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ. Τα περιβαλλοντικά τέλη που σχετίζονται με τη διαχείριση των αποβλήτων και την ατμοσφαιρική ρύπανση δεν προωθούν επαρκώς την αποδοτική χρήση των πόρων και δεν μειώνουν το κόστος για το περιβάλλον και την κοινωνία. Οι περιβαλλοντικοί φόροι και τα σχετικά τέλη δεν υπόκεινται σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή, γεγονός που οδηγεί στη μείωση των πράσινων εσόδων σε βάθος χρόνου. Τα οδικά τέλη και τα τέλη ταξινόμησης οχημάτων δεν αντικατοπτρίζουν επαρκώς την ένταση των εκπομπών. Συνολικά, το μερίδιο φορολογίας των μεταφορών επί των συνολικών φορολογικών εσόδων είναι μόλις 0,58 % (μέσος όρος ΕΕ 1 %). Όσον αφορά τη φορολογία της ακίνητης περιουσίας, τα έσοδα από τους περιοδικούς φόρους ακίνητης περιουσίας ήταν σχετικά χαμηλά το 2021 (0,5 % του ΑΕΠ έναντι του μέσου όρου της ΕΕ 1,2 %). Η Σλοβακία δεν διαθέτει επί του παρόντος επαρκή στοιχεία που να επιτρέπουν την επικαιροποίηση και την τιμαριθμική αναπροσαρμογή της φορολογικής βάσης των ακινήτων σύμφωνα με τις τιμές της αγοράς, αν και αυτό το γεγονός θα μπορούσε επίσης να μετριάσει εν μέρει τη συνεχιζόμενη ισχυρή ζήτηση για στέγαση και τη σχετική έντονη αύξηση των τιμών των κατοικιών. Επιπλέον, περαιτέρω προσπάθειες για την απλούστευση της φορολογίας και τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης μπορούν να αυξήσουν τα δημόσια έσοδα και, ως εκ τούτου, να στηρίξουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και να βελτιώσουν τον δίκαιο χαρακτήρα της. Το 2020, το έλλειμμα φορολογικής συμμόρφωσης όσον αφορά την καταβολή του ΦΠΑ στη Σλοβακία συνέχισε την πτωτική τάση του. Μειώθηκε από 15 % το 2019 σε 13,9 % των συνολικών αναμενόμενων εσόδων από τον ΦΠΑ το 2020, αλλά εξακολουθεί να υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ (9,1 %). Περαιτέρω βελτιώσεις στη φορολογική διοίκηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ηλεκτρονική τιμολόγηση, τις προσυμπληρωμένες φορολογικές δηλώσεις και την περαιτέρω ψηφιοποίηση, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην περαιτέρω μείωση των διαρροών στο φορολογικό σύστημα.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Μέχρι στιγμής, η εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας έχει προχωρήσει ικανοποιητικά, ωστόσο η περαιτέρω πρόοδος αντιμετωπίζει επί του παρόντος ορισμένες προκλήσεις. Η Σλοβακία υπέβαλε δύο αιτήσεις πληρωμής, οι οποίες αντιστοιχούσαν σε 30 ορόσημα και στόχους του σχεδίου και είχαν ως αποτέλεσμα συνολική εκταμίευση ύψους 1,11 δισ. EUR. Η Σλοβακία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών με την ταχύτερη πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αλλά επιβάλλεται να καταβληθούν ακόμα περισσότερες προσπάθειες για την υλοποίησή του, λόγω των πιθανών αντιξοοτήτων που ενδέχεται να προκύψουν από τα εμπόδια στη διοικητική ικανότητα και την ανάγκη να αρχίσουν οι εργασίες για πρόσθετα μέτρα του κεφαλαίου για το REPowerEU που υπέβαλε η Σλοβακία στο πλαίσιο της αναθεώρησης του σχεδίου της στις 26 Απριλίου 2023. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Σλοβακίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και

ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Σλοβακίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στη Σλοβακία.

(31) Πέραν των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που καλύπτονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Σλοβακία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την ενέργεια και την πράσινη μετάβαση.

(32) Η πρόοδος της Σλοβακίας όσον αφορά τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό στάσιμη τα τελευταία χρόνια. Η χώρα παραμένει μια διαρθρωτικά ενεργοβόρα οικονομία με υψηλή εξάρτηση από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Η ένταση πρωτογενούς ενέργειας της Σλοβακίας ήταν περίπου 80 % πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ το 2020, ενώ η τελική κατανάλωση ενέργειας αυξήθηκε κατά 13,5 % από το 2015 έως το 2021. Η Σλοβακία σημείωσε κάποια πρόοδο ως προς τη διαφοροποίηση των εισαγωγών ενέργειας το 2022, ωστόσο, τα μέτρα εξοικονόμησης αερίου δεν έχουν εφαρμοστεί επαρκώς. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στη Σλοβακία μειώθηκε κατά 1 %[27] την περίοδο από τον Αύγουστο 2022 έως τον Μάρτιο 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου την ίδια περίοδο κατά τα προηγούμενα 5 έτη, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από τον στόχο μείωσης του 15 %. Η Σλοβακία καλείται να ενισχύσει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024[28]. Από το καλοκαίρι του 2022, το μερίδιο των εισαγωγών φυσικού αερίου από τη Ρωσία μειώθηκε από 85 % σε περίπου 50 %. Ενώ οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχουν οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της διαθέσιμης δυναμικότητας για τη σύνδεση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο της Σλοβακίας, μόλις ένα μικρό μερίδιο της ελεύθερης δυναμικότητας έχει χρησιμοποιηθεί για τη σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η ταχύτερη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα συμβάλει στην επίτευξη των κλιματικών στόχων και στη μείωση της εξάρτησης της Σλοβακίας από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων (συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών από τη Ρωσία), ώστε να μετριαστεί ο κίνδυνος ενεργειακής φτώχειας εν μέσω ασταθών τιμών της ενέργειας. Η σωρευτική εγκατεστημένη δυναμικότητα ηλιακής και αιολικής ενέργειας ανήλθε περίπου στο 7 % της συνολικής εγκατεστημένης δυναμικότητας το 2022, ήτοι το δεύτερο χαμηλότερο επίπεδο στην ΕΕ.

(33) Η Σλοβακία έθεσε σε εφαρμογή μεταρρυθμίσεις στον τομέα του σχεδιασμού της αγοράς και της στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας το 2022 στο πλαίσιο του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ωστόσο, αν ληφθούν περαιτέρω μέτρα, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν με ταχύτερους ρυθμούς οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ιδίως η αιολική, η ηλιακή και η γεωθερμική ενέργεια, το βιομεθάνιο και το υδρογόνο. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να απλουστευθούν οι διαδικασίες

[27] Τα στοιχεία για τη Σλοβακία τελούν επί του παρόντος υπό επικύρωση από την Eurostat.

[28] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου και κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου.

αδειοδότησης και οι διοικητικές διαδικασίες και να δημιουργηθούν διοικητικές «υπηρεσίες μίας στάσης» και να οριστούν περιοχές πρώτης επιλογής για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Θα ήταν επωφελές για τη Σλοβακία να καταστήσει πιο αποδοτικές τις διαδικασίες πρόσβασης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο, ιδίως με τη μεταρρύθμιση του συστήματος δέσμευσης δυναμικότητας, τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης της σύνδεσης με το δίκτυο και την αναθεώρηση των τελών σύνδεσης στο δίκτυο, σύμφωνα με τους δείκτες αναφοράς και τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ. Για να ανταποκριθεί στον αυξανόμενο όγκο των διαλειπουσών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η Σλοβακία έχει μεγάλα περιθώρια εκσυγχρονισμού των οικείων δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας (όσον αφορά τόσο τη μεταφορά όσο και τη διανομή), κατασκευής νέων εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και προώθησης της κατάρτισης του κανονιστικού πλαισίου για το ανανεώσιμο υδρογόνο. Η περαιτέρω πρόοδος στην ανάπτυξη των τομέων της γεωθερμικής ενέργειας και του βιομεθανίου θα μπορούσε να υποκαταστήσει το φυσικό αέριο, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως ως πηγή ενέργειας στα συστήματα τηλεθέρμανσης και όπου η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών θερμότητας παραμένει ανεπαρκώς ανεπτυγμένη.

(34) Παρόλο που η Σλοβακία σημειώνει επί του παρόντος πρόοδο στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης των οικιστικών κτιρίων χάρη σε φιλόδοξες επενδύσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και του Ταμείου Συνοχής, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες, ιδίως όσον αφορά τις ριζικές ανακαινίσεις δημόσιων και ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, σε συνδυασμό με μέτρα ανακαίνισης που στοχεύουν στην ενεργειακή φτώχεια και στα ευάλωτα νοικοκυριά. Θα ήταν επωφελές για τη Σλοβακία να διευθετήσει διάφορα ζητήματα που εμποδίζουν την επιτάχυνση των ανακαινίσεων κτιρίων και την προσέλκυση περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων, και συγκεκριμένα με τους εξής τρόπους: i) προσαρμογή των καθεστώτων ανακαίνισης· ii) παροχή τεχνικής βοήθειας· iii) ανάπτυξη της προσέγγισης «υπηρεσίας μιας στάσης»· iv) συλλογή χρήσιμων ενεργειακών δεδομένων για τα δημόσια κτίρια, ώστε να διευκολυνθεί η ιεράρχηση των επενδύσεων· και v) βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφορετικών δημόσιων αρχών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες για τη διαρθρωτική αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, ιδίως μέσω ειδικών προγραμμάτων ανακαίνισης κατοικιών και τεχνικής και διοικητικής βοήθειας, τα οποία ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ευάλωτων νοικοκυριών, καθώς επίσης και μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της κοινωνικής στέγασης. Θα χρειαστεί μεγαλύτερη φιλοδοξία όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την αύξηση των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση προκειμένου η Σλοβακία να ευθυγραμμιστεί με τους στόχους της δέσμης μέτρων «Fit for 55».

(35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η μεταποίηση, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Η Σλοβακία έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στην αυτοκινητοβιομηχανία και τη χαλυβουργία

στην ΕΕ, κλάδοι που επηρεάζονται ευρέως από την πράσινη μετάβαση. Ταυτόχρονα, το 2022 αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε 24 επαγγέλματα που απαιτούν πράσινες δεξιότητες, όπως τεχνίτες μονώσεων, υδραυλικοί, εγκαταστάτες σωληνώσεων, ηλεκτρολόγοι κτιρίων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα. Για αυτόν τον λόγο, απαιτούνται αποτελεσματικά μέσα πολιτικής για την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης σε ευρύ φάσμα τομέων και, παράλληλα, τη διασφάλιση δικαιοσύνης.

(36) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη του[29] αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(37) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίξουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική και προσωρινή, ότι απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης. Για τη Σλοβακία, οι συστάσεις 1, 2 και 3 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης και της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβακία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024 προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως το τέλος του 2023, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

   Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 5,7 % κατά μέγιστο.

   Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και

[29] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

Να καταστήσει το μείγμα φόρων αποδοτικότερο και πιο ευνοϊκό για μια χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων με τη μόχλευση των δυνατοτήτων της περιβαλλοντικής φορολογίας και της φορολογίας ακίνητης περιουσίας. Να συνεχίσει την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μεταξύ άλλων με την περαιτέρω ψηφιοποίηση της φορολογικής διοίκησης.

Να περιορίσει τους κινδύνους που σχετίζονται με το χρέος των νοικοκυριών στηρίζοντας την προσφορά κατοικιών και την επέκταση της αγοράς ενοικίασης ακινήτων.

2. Να διατηρήσει τον δυναμικό ρυθμό της σταθερής υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και να οριστικοποιήσει άμεσα την προσθήκη, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, με σκοπό την ταχεία έναρξη υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, απολύτως συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε στενή συνέργεια με αυτό.

3. Να μειώσει την εξάρτηση της οικονομίας από τα ορυκτά καύσιμα, ιδίως το φυσικό αέριο στη βιομηχανία και τη θέρμανση, και να διαφοροποιήσει τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως της αιολικής, της ηλιακής και της γεωθερμικής ενέργειας και των ανανεώσιμων αερίων, σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια βιωσιμότητας. Να απλουστεύσει τις διαδικασίες αδειοδότησης και τις διοικητικές διαδικασίες για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για παράδειγμα, με τη δημιουργία «υπηρεσιών μίας στάσης» και τον ορισμό περιοχών πρώτης επιλογής. Να εκσυγχρονίσει το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και να καταστήσει τις διαδικασίες σύνδεσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο πιο αποδοτικές και λιγότερο δαπανηρές. Να επιταχύνει και να παρέχει κίνητρα για ριζικές ανακαινίσεις δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, να αντιμετωπίσει την ενεργειακή φτώχεια μέσω ανακαινίσεων κατοικιών για νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος